

TÜRKİYE'NİN DEPREM GERÇEĞİ PANELİ

Prof.Dr.Hüsnü CAN'ın (Gazi Üniversitesi Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü) açılış konuşması

Sayın Rektörüm, Sayın Müsteşar Yardımcım, Sayın Dekanım, Sayın Vali Yardımcım, Değerli Belediye Başkanlarım, Değerli Öğretim Üyesi arkadaşlarım, Basınımızın Saygıdeğer Mensupları, Değerli Öğrenciler ve Sevgili Misafirler,

Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezimizin düzenlemiş olduğu "Türkiye'nin Deprem Gerçeği" konulu panelimize hoş geldiniz, bizleri onurlandırdınız. Sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Değerli konuklar; hepimizin bildiği gibi 1999 depremlerinin üzerinden on yıl geçmiştir. Kuzey Anadolu fay zonunun 17 Ağustos 1999 tarihinde, saat 03:02' de Adapazarı, Kocaeli, Gölcük segmentleri üzerinde büyüklüğü 7,4 olan ve yaklaşık 45-50 saniye süren bir deprem meydana gelmiştir. Deprem Marmara Bölgesinin tamamıyla Kuzey Anadolu fay zonunun doğu yönündeki uzantısında yer alan Düzce ve Bolu gibi şehirleri etkilemiştir. 17 Ağustos depreminin endüstrileşmenin ve şehirleşmenin en yoğun olduğu Marmara Bölgesinde meydana gelmiş olması, can kaybının ve hasarın çok büyük olmasına sebep olmuştur. 17 Ağustos 1999 depremi İstanbul'un Avcılar, Küçükçekmece, Tuzla ilçeleri ile İzmit, Adapazarı, Gölcük, Yalova, Düzce ve Bolu şehirlerinde; resmi kayıtlara göre: 17 bin 480 kişinin yaşamını yitirmesine, 44 bin kişinin yaralanmasına, 200 bin kişinin evsiz kalmasına yol açmıştır. Depremde 66 bin 441 konut, 10 bin 901 iş yeri yıkılmıştır. Ayrıca 68 bin konut, 10 bin işyerinin orta hasarlı, 80 bin konut, 10 bin iş yerinin de az hasarlı olduğu belirlenmiştir.

Depremin ekonomik maliyeti de çok büyük olmuştur. Uluslararası kuruluşların Afet veri tabanlarında yer alan bilgilere göre 17 Ağustos

depremi dünyada 1900-2009 yılları arasında meydana gelen depremler arasında 20 milyar dolar ile çok büyük ölçüde ekonomik kayıp yaratan altıncı büyük deprem olarak belirlenmiştir. Ayrıca depremin halkımızın üzerinde yarattığı derin bir korku ve psikolojik çöküntünün oranı da henüz belli değildir.

Değerli konuklar,

17 Ağustos 1999 depreminin üzerinden 10 yıl geçmiştir. Geçen 10 yılda siyasiler, teknik adamlar ve deprem tellalları tarafından 10 binden fazla laf edilmiştir.

Zaman zaman kimilerinin acıları tazeliğini koruyor korumasına ama, toplumsal hafızamız zayıf olduğu için o günleri unutanlar maalesef çoğunlukta kalıyor. Yaşamlardan ders çıkarma yetisini seferber edemezseniz bireysel ve toplumsal akli kullanamazsanız yeni bir felaket kaçınılmaz olacaktır.

Değerli konuklar,

Genelde yapı hasarlarının yerel ve ulusal can kayıplarına da yol açan çok önemli bir faktör olduğu bilinmektedir. Bu konunun uzmanları zaman zaman uyarılarını sürdürmektedirler. Yetersizliği belirlenmiş yapı stokunun güçlendirilmesi veya onarılması henüz sonuçlandırılmış da değildir. Halen yaklaşık iki binin üzerinde orta hasarlı bina onarım için beklemektedir. Bayındırlık ve İskan Bakanlığının son olarak 26 Şubat 2009 tarihine kadar bu tip yapıların onarımı için tanınan süreyi 31 Aralık 2009 tarihine kadar uzattığı bilinmektedir.

İstanbul başta olmak üzere hastane, okul ve itfaiye gibi kritik kamu kuruluşlarının binalarının güçlendirilmesi de halen tamamlanamamıştır. Olası bir yeni depremin en iyimser tahminle 40 bin civarında cana

malolacağı Büyükşehir belediyesi tarafından söylenmektedir. Özel yapı stokundaki güçlendirme oranında hiç te iç açıcı değildir.

Sayın konuklar aslında afetin doğada değil, içimizde olduğunu kabul etmek gerekiyor. Ulusların gelişmişlik düzeyleri, artık kahramanlık destanları ile ölçülmüyor. Ulusları başarılı ve gelişmiş kılan evrensel ölçüler, bilimin, dolayısıyla aklın yol göstericiliğinden ve organizasyon yeteneğinden geçmektedir.

Deprem olgusu bir ülkede yapı düzeyi düşüklüğünü en acımasız biçimde ortaya koymaktadır. Bu olgu; olayını sosyo-tekniik ve hatta bir ölçüde sosya-politik ve sosyo-ekonomik boyutları bulunduğunu da gündeme getirmektedir.

Değerli konuklar ;

Deprem kaçınılmaz bir doğal olaydır. İnsanoğlu – doğa ilişkisinin pek çok örneğinde belirleyici ve hükmedici unsur, hep doğa olmuştur. Bu nedenle depremi ortadan kaldırmanın olanaksızlığı dolayısıyla, deprem etkilerini, hasar ve kayıplarını azaltma yoluna gidilmelidir. Bu çaba da çağdaş bilim ve teknolojiden yararlanılmalıdır. Başka bir deyişle deprem risklerini azaltarak onunla birlikte yaşamak ana felsefemiz olmalıdır.

O halde, depremlere ilişkin araştırma ve geliştirme faaliyetleri desteklenmelidir. Ülke genelinde deprensellik ivedilikle kayıt altına alınmalı ve şiddetle gözlenmelidir. Deprem bölgelerinde yerleşim alanları dikkatlice belirlenmelidir. Yapı projelendirme ve uygulama kalitesine ve denetimine şiddetle önem verilmelidir. Depremin fiziksel, sosyal, ekonomik ve çevresel etkileri kesinlikle giderilmeli ve can kayıpları mutlaka önlenmelidir. Depremin hemen sonrasında sosyo-ekonomik yaşama dönüş çok hızlı bir şekilde yürütülmeli ve gerçekleştirilmelidir.

Değerli Konuklar,

Her ne kadar kötümser olsakta, çağdaş bilim ve teknoloji, afetlerin neden olduğu yıkımları doğru biçimde algılayıp değerlendirme ve bunların zararlarını azaltma gayretleri içindedir.

Katkılarınızdan dolayı siz değerli konuklarımıza ve panelistlerimize, üniversitemiz ve merkezimiz adına teşekkür eder sevgi ve saygılarımı sunarım.